

Tietoturvaklusteri FISC ry
Juha Remes

Kirjaamo
Liikenne- ja Viestintäministeriö

Lausunto
25.11.2015

HARE LVM035:00/2015

LVM/992/03/2015

Lausunto: luonnos valtioneuvoston asetukseksi vahvan sähköisen palveluntarjoajien luottamusverkosta

Yleistä

FISC ry kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto [luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi vahvan sähköisen palveluntarjoajien luottamusverkosta](#). FISC ry ymmärtää tarpeen kehittää kansallista tunnistamisinfrastruktuuria. Suomessa sähköisessä vahvassa tunnistamisessa ei ole ollut merkittäviä muutoksia viimeisen 15 vuoden aikana. Kansallisesti sähköistyvät monikanavaiset palvelut, teollinen internet sekä reaaliaikaistuminen vaativat uudistuksia myös sähköiseen tunnistamiseen sekä vahvoihin että kevyempiin tunnistusmenetelmiin. Nyt käynnissä oleva prosessi lainsäädännön sekä toimintaympäristön uudistamiseksi luottamusverkostolla on panostuksiltaan suuri. Siinä on ollut myös elinkeinoelämä mukana kattavasti. Ehdotettu luottamusverkosto tarjoaa teknisiä malleja vahvan sähköisen tunnistuspalveluiden tuottamiseksi sekä myös rinnakkaisten tunnistusratkaisuiden käyttömahdollisuuden valtiollisissa palveluissa. Toisaalta, luottamusverkostojen hyödyntäminen yksityisellä sektorilla on myös mahdollista perustaa vapaaehtoiseen toimintaan.

Markkinatilanne ja verkoston hyöty

Teknisesti luottamusverkko ei muuta nykyistä markkinatilannetta; vastaavat toimintamallit ovat olleet olemassa ja käytössä vuosikymmenen ajan. Yhteinen luottamusverkosto mahdollistaisi tulevaisuudessa yhden rajapinnan mallin, joka helpottaisi palveluintegraatioita. Liikkeelle lähdetessä käytetään kuitenkin useita rajapintoja rinnakkain. Kaupallisesti luottamusverkko tarjoaa palveluntarjoajalle mahdollisuuden yhden sopimuksen periaatteeseen: yhdellä sopimuksella katetaan laajempi tunnistuspalvelutarjonta. Tämä on merkittävin kansallinen hyöty luottamusverkosta.

Liittyjiltä vaadittavat panostukset ja siihen liittyvät haasteet

Luottamusverkosto tuo vahvaa sähköistä tunnistuspalvelua tuottaville organisaatiolle lisää hallinnollista työtä, kustannuksia, pienien transaktiokohtaisten summien laskuttamista, uusia vastuita sekä erityyppisiä uusia teknisiä vaatimuksia. Näiden vaatimusten ja toimintamallien yhteensovittaminen sekä tietoturvallisuuden takaaminen käyttäjälle ja palveluita hyödyntäville tahoille, saattavat käytännössä tulla kohtuuttoman kalliiksi. Samalla väärinkäytösten riski lisääntyy ja niiden todentaminen vaikeutuu. Tähän ei ole luottamusverkoston määrittelytyössä mielestämme löydetty kunnollista ratkaisua.

Palveluntarjoajan kaupalliset markkinat ja riskit

Kansallisesti tunnistusmarkkinat käsittävät noin 400 miljoonaa vahvaa sähköistä tunnistustapahtumaa vuodessa, joista julkisten palveluiden osuus on 30 - 40 miljoonaa tapahtumaa. Julkisen sektorin osuus luottamusverkostomarkkinasta on arvioitu olevan noin 3-5 miljoonaa euroa. Vaikka hinnat ja tapahtumamäärät kaksinkertaistuisivat, arvioidaan markkinan edelleenkin olevan enimmillään 10 miljoonaa euroa vuodessa. Luottamusverkkoon osallistuu jopa kolmekymmentä toimijaa, joille kohdistuu merkittäviä hallinnollisia kustannuksia. Tästä johtuen haasteeksi muodostuu palvelutuotannon kannattavuus. Kysymys kuuluu, kuinka luottamusverkoston ylläpitoon, jatkokehittämiseen sekä hallintoon kohdistuvat kustannukset saadaan katettua ja luottamusverkoston jäsenet pidettyä sitoutuneesti mukana, kun luottamusverkon jäsenyys perustuu kuitenkin vapaaehtoisuuteen?

Luottamusverkon ensitunnistamisen virheistä aiheutuvien vahinkojen korvausvelvollisuudessa on vielä jatkokehitystarpeita. Nyt vastuiden määrittely ensitunnistamisen ja siihen ketjutettujen tunnistuspalveluiden virheiden osalta ovat osin epäselviä ja virhetilanteista aiheutuneiden vahinkojen korvaamismenettelyt eivät ole kaikilta osin selkeitä.

Yhteenveto

Luottamusverkon määrittelytyössä pitäisi kiinnittää enemmän huomiota siihen, että vahva tunnistaminen on vain lisäarvopalvelu, joka on välttämätön sähköisten palveluiden kehittämiseksi. Siitä on vaikea kehittää itsenäistä liiketoimintaa erillisenä palveluna. Nyt luotavalla luottamusverkostolla merkittävin lisähyöty kohdistuu kaupallisten sopimusten määrän karsimiseen yksinkertaistaen asiaa palveluntarjoajalle, eli tässä tapauksessa valtiolle. Toisaalta luottamusverkosto ei varsinaisesti tuo merkittäviä lisähyötyjä vahvaa sähköistä tunnistuspalveluita tuottaville tahoille, välittäjätaholle eikä loppukäyttäjälle. Ehdotettu luottamusverkostomalli vaatii huomattavasti jatkokehitystä. Sen ympärille tulee jatkossa pystyä luomaan laajempia lisäarvoatuottavia kokonaisuuksia, jotta kansallinen kilpailukyky sekä sähköisten palveluiden tarjonta kehittyisi verrokkimaiden tahtiin tai nopeammin. Nyt luottamusverkostomallin ei vielä katsota tuovan riittävästi kilpailukykyä edistäviä hyötyjä. Jos sen kehittämistä jatketaan siten, että myös muut osapuolet tulevat hyötymään verkostosta laajemmin ja sen käyttö saadaan ulottumaan myös yksityiselle sektorille laajasti, voivat tulokset olla tulevaisuudessa hyviä. Jatkokehityksessä on löydettävä keinoja vahvojen sähköisten tunnistusmenetelmien uudistumiselle.